

آیه نفی سبیل

آیه ۱۴۱ نساء، درباره نفی هرگونه سلطه کافران بر مسلمانان که به آیه نفی سبیل معروف می باشد، بحث می کند.

فهرست مندرجات

- ۱- تعریف
  - ۲- آیه مربوطه
  - ۳- نفی مطلق سلطه کفار
  - ۴- عدم سلطه تشریحی
  - ۵- عدم سلطه تکوینی
  - ۶- دلیل غلبه کفار بر مسلمین
  - ۷- پانویس
  - ۸- منبع
- ### تعریف

به آیه ۱۴۱ سوره نساء (به دلیل بخش آخر آیه) «آیه نفی سبیل» می‌گویند.

آیه مربوطه

(الذین یتربصون بکم فان کان لکم فتح من الله قالوا الم نکن معکم وان کان للکافرين نصیب قالوا الم نستحوذ علیکم ونمنعکم من المؤمنین فالله یحکم بینکم یوم القیامة ولن یجعل الله للکافرين علی المؤمنین سبیلا)؛
"همانان که مترصد شمايند پس اگر از جانب خدا به شما فتحي برسد می‌گویند مگر ما با شما نبودیم و اگر برای کافران نصیبی باشد می‌گویند مگر ما بر شما تسلط نداشتیم و شما را از (ورود در جمع) مؤمنان باز نمی‌داشتیم پس خداوند روز قیامت میان شما داوری می‌کند و خداوند هرگز بر (زیان) مؤمنان برای کافران راه (تسلطی) قرار نداده است."
[۱] نساء/سوره ۴، آیه ۱۴۱.

نفی مطلق سلطه کفار

کلمه «سبیل» از قبیل «نکره در سیاق نفی» است و معنای عموم می‌دهد. بنابراین، آیه هرگونه استیلا و سلطه کافران بر مؤمنان را ناشدنی می‌داند.

عدم سلطه تشریحی

این «جعل» می‌تواند هم «جعل تشریحی» باشد؛ همان گونه که برخی از فقها در مسائل مختلف فقهی برای عدم تسلط کفار بر مؤمنان از نظر حقوقی و حکمی به این آیه استدلال کرده‌اند،

عدم سلطه تکوینی

و هم می‌تواند «جعل تکوینی» باشد؛ یعنی کافران از نظر سیاسی و فرهنگی و اقتصادی و از هیچ نظر بر افراد با ایمانی که ملتزم به لوازم ایمانشان هستند چیره نخواهند شد.

دلیل غلبه کفار بر مسلمین

و اگر آنها بر مسلمانان پیروز می‌شوند به این دلیل است که بسیاری از مسلمانان وظایف و رسالت‌های خویش را فراموش کرده‌اند.

[۲] صدراج سیدجوادی، احمد، ۱۳۹۶ -، دائرة المعارف تشیع، ج ۱، ص ۲۵۲.

[۳] مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵ -، تفسیر نمونه، ج ۴، ص ۱۷۵.

[۴] حجتی، مجد باقر، ۱۳۱۱ -، پژوهشی در تاریخ قرآن کریم، ص ۹۹.

[۵] طباطبایی، مجد حسین، ۱۳۸۱ - ۱۳۶۰، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۵، ص ۱۱۶.

۱. ↑ نساء/سوره ۴، آیه ۱۴۱.
۲. ↑ صدراج سیدجوادی، احمد، ۱۲۹۶ -، دائرة المعارف تشیع، ج ۱، ص ۲۵۳.
۳. ↑ مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵ -، تفسیر نمونه، ج ۴، ص ۱۷۵.
۴. ↑ حجتی، مجد باقر، ۱۳۱۱ -، پژوهشی در تاریخ قرآن کریم، ص ۹۹.
۵. ↑ طباطبایی، مجد حسین، ۱۳۸۱ - ۱۳۶۰، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۵، ص ۱۱۶.

منبع

فرهنگ‌نامه علوم قرآنی، برگرفته از مقاله «آیه نفی سیل».